

Агата Кристи

Свидетел на обвинението

Мистър Мейхърн намести пенснето си и с кратко, сухо изкашляне, така типично за него, прочисти гърлото си. После отново погледна мъжа срещу себе си, мъжа, обвинен в предумишлено убийство.

Мистър Мейхърн бе дребен човек с отмерени движения, спретнато, да не кажем, контешки облечен с хитри, проникателни сиви очи. Явно бе, че не е глупав. И наистина репутацията му на адвокат бе много добра. Докато разговаряше с клиента, гласът му бе сух, но не и лишен от съчувствие.

– Трябва още веднъж да подчертая, че ви грози много сериозна опасност и е наложителна абсолютната ви искреност.

Ленърд Воул, който се бе втренчил като замаян в празната стена отсреща, премести поглед към адвоката.

– Знам – започна той отчаяно. – Вие постоянно ми го казвате. Но аз, изглежда, все още не мога да осъзная, че съм обвинен в убийство... убийство. В такова подло престъпление.

Мистър Мейхърн бе човек на фактите, а не на емоциите. Той отново се изкашля, свали пенснето си, грижливо избърса стъклата и пак го постави на носа си.

– Да, да, да. Сега, скъпи ми мистър Воул, ще се опитаме да направим сериозно усилие да ви измъкнем, и ще успеем. Ще успеем! Но трябва да имам всички факти. Трябва да знам точно колко опасно може да бъде обвинението срещу вас. Тогава ще определим най-добрия път за защита.

Младият човек го гледаше все така замаяно и отчаяно. За мистър Мейхърн делото изглеждаше твърде безнадеждно, а вината на задържания – безспорна. Сега за първи път той се усъмни.

– Вие смятате, че съм виновен – започна тихо Ленърд Воул. – Но, за бога, кълна се, не съм! Знам, че положението изглежда съвсем безизходно. Чувствам се като уловен в мрежа. Накъдето и да се обърна, тя се затяга около мен като примка. Но не съм го извършил, мистър Мейхърн, не съм го извършил.

На мистър Мейхърн бе известно, че човек в подобно положение естествено ще твърди, че е невинен. И все пак не можа да не се развълнува. В края на краищата възможно бе Ленърд Воул да бе невинен.

– Прав сте, мистър Воул – започна той сериозно. – Случаят наистина изглежда безизходен. Независимо от това приемам уверението ви. А сега нека се заемем с фактите. Искам да ми разкажете как точно се запознахте с мис Емили Френч.

– Това стана на Оксфърд стрийт. Видях една възрастна дама да

пресича улицата. Тя носеше много пакети. В средата на платното ги изпусна, опита се да ги събере и в този момент един автобус се зададе срещу нея. Смутена и объркана от виковете на хората наоколо, тя едва успя да се добере здрава и читава до тротоара. Събрах пакетите ѝ, изчистих ги, доколкото можах, от калта, завързах отново единия и ѝ ги върнах.

– И не стана дума за това, че сте ѝ спасили живота?

– О, не! Аз проявих само най-обикновена учтивост. Тя беше крайно признателна, топло ми благодари и спомена нещо за обноските ми, които се различавали от тези на голяма част от младото поколение – не мога да си спомня точно думите ѝ. Вдигнах шапка за поздрав и продължих. Изобщо не предполагах, че ще я видя отново. Но животът е пълен със съвпадения. Същата вечер съвсем случайно я срещнах на едно събиране в дома на мой приятел. Тя веднага ме позна и поиска да ѝ бъде представен. Тогава разбрах, че се казва Емили Френч и живее в Криклуд. Поговорихме известно време. Мисля, че беше дама, която внезапно и силно се увлича по някого. Бях ѝ се понравил заради съвършено обикновена постъпка, която всеки би могъл да извърши. На раздяла тя сърдечно стисна ръката ми и ме покани да я посетя. Разбира се, отговорих, че ще ми бъде много приятно, и тя настоя да определя деня. Нямах особено желание да отида, но би било нелюбезно да откажа, и определи следващата събота. След като тя си отиде, научих от приятелите ми някои неща за нея. Богата, ексцентрична жена, която живее сама с една прислужничка и има не по-малко от осем котки.

– Разбирам – каза мистър Мейхърн. – Въпросът за нейното благосъстояние възникна още тогава, така ли?

– Ако искате да кажете, че съм се интересувал... – започна разпалено Ленърд Воул, но мистър Мейхърн го спря с махване на ръка.

– Трябва да видя как ще бъде представен случаят от обвинението. Обикновеният наблюдател не би предположил, че мис Френч е състоятелна жена. Тя е живеела скромно, почти бедно. Ако не са ви казали противното, по всяка вероятност щяхте да смятате, че тя е със скромни възможности, поне на първо време. Кой точно ви съобщи, че е богата?

– Приятелят ми Джордж Харви, у когото се бяхме събрали.

– Дали той ще си спомни, че го е казал?

– Не знам. Вече мина доста време оттогава.

– И така, мистър Воул, първата задача на обвинението ще бъде да установи, че сте закъсали финансово, вярно е, нали?

Ленърд Воул се изчерви.

– Да – потвърди той с тих глас. – Точно тогава дяволски не ми

вървеше.

– И така – повтори мистър Мейхърн, – както се изразих: закъсали сте финансово, срещате богата стара дама и усърдно се залавяте да превърнете познанството в приятелство. Ако сме в състояние да докажем, че вие не сте имали представа, че тя е богата и че сте я посещавали от любезност...

– Както и беше...

– Сигурно. Не оспорвам. Разглеждам въпроса от външната му страна. Много зависи от паметта на мистър Харви. Има ли вероятност той да си спомни този разговор? Би ли се смутил, ако бъде посъветван да смята, че разговорът е станал по-късно?

Ленърд Воул се замисли за няколко минути. После заговори твърдо, макар лицето му да бе много бледо:

– Не мисля, че тази идея би имала успех, мистър Мейхърн. Няколко души от присъстващите чуха забележката му и двама от тях ме закачиха за успеха ми пред богатата стара дама.

Адвокатът се опита да скрие разочарованието си, като махна с ръка.

– Жалко – каза той. – Но ви поздравявам за откровеността, мистър Воул. От вас очаквам да ме водите. Преценката ви е съвсем вярна. Придържането към идеята, за която споменах, би било пагубно. Трябва да изоставим тази възможност. Запознахте се с мис Френч, посетихте я, познанството се задълбочи. Необходима е основателна причина за това. Защо вие, млад, тридесет и три годишен красив мъж, който обича спорта, популярен сред приятелите си, посвещавате толкова много от времето си на възрастна дама, с която едва ли имате много общи интереси?

Ленърд Воул разпери нервно ръце.

– Не мога да ви кажа, наистина не мога да обясня. След първата визита тя настоя да отида пак, каза, че била самотна и нещастна. Трудно ми беше да ѝ откажа. Така явно показва привързаността и нежността си към мен, че се почувствувах в много неудобно положение. Вижте, мистър Мейхърн, аз съм слаб по природа, пасивен съм и съм от онези хора, които не могат да кажат „не“. Ако искате, вярвайте, ако искате, недейте, след третото или четвъртото посещение започнах да усещам, че искрено обиквам старото същество. Майка ми почина, когато бях малък, отгледа ме една леля, която също умря, преди да навърша петнайсет години. Ако ви кажа, че ми правеше истинско удоволствие да се отнасят към мен майчински и да ме гледат, предполагам, ще се изсмеете.

Мистър Мейхърн не се изсмя. Вместо това свали отново пенснето и избърса стъклата – което за него бе знак, че мисли задълбочено.

– Приемам обяснението ви, мистър Воул – проговори той накрая. – От психологична гледна точка вярвам, че е възможно. Дали съдът ще го приеме, е друг въпрос. Моля, продължете разказа си. Кога мис Френч за първи път ви помоли да надникнете в деловите ѝ въпроси?

– След третата или четвъртата визита. Тя разбираше твърде малко от парични въпроси и се тревожеше за някои инвестиции.

Мистър Мейхърн го погледна изпитателно.

– Внимавайте, мистър Воул. Прислужничката Дженит Макензи заяви, че господарката ѝ била умна, делова жена и ръководела всичките си сделки и това бе потвърдено от показанията на bankerите ѝ.

– Възможно е – отговори Воул уверено. – Аз ви предавам собствените ѝ думи.

Мистър Мейхърн го погледа минута-две мълчаливо. Макар да нямаше намерение да го казва гласно, увереността му, че Ленърд Воул е невинен, в този момент се засили. Той знаеше нещичко за настроенятия на възрастните жени. Представи си мис Френч, увлечена по хубавия млад мъж, търсеща претекст да го доведе в къщи. Какво по-подходящо от това да се извини с невежество в деловите въпроси и да го помоли за помощ при уреждане на финансите ѝ. Като опитна светска жена тя е знаела, че всеки мъж се чувства леко поласкан от такова признание на неговото превъзходство. Ленърд Воул наистина е бил поласкан. Може би тя също не е имала нищо против този млад човек да узнае, че е богата. Емили Френч е била волева стара жена, която е искала да заплати за това, което получава. Тези мисли бързо минаха през съзнанието на мистър Мейхърн, но той с нищо не се издаде и вместо това продължи с въпросите:

– А вие заехте ли се с нейните дела, както ви бе помолила?

– Заех се.

– Мистър Воул – започна адвокатът, – ще ви задам много сериозен въпрос и е от жизнено значение отговорът, който ще ми дадете, да е правдив. Бяхте зле материално. Във ваши ръце е уреждането на деловите въпроси на възрастна жена, която според собствените ѝ думи разбира малко или нищо от финанси. Използвахте ли лично за себе си в някой момент, по някакъв начин ценните книжа, които ви бяха поверени? Обвързахте ли се в своя полза с някоя сделка, която не бива да се яви на бял свят? – Той възпря отговора на другия. – Почакайте минута, преди да отговорите. Имаме две възможности. Можем да подчертаем вашата честност и неподкупност при водене на делата ѝ, като изтъкнем колко вероятно е да извършите убийство, за да вземете пари, с които бихте

могли да се сдобияте по такъв безкрайно лесен начин. Ако, от друга страна, има нещо в сделките ви, което обвинението може да открие и... е, направо казано, че сте мамили някак старата дама, трябва да възприемем линията, че нямате мотив за убийство, тъй като тя вече е била изгоден източник на средства за вас. Схващате разликата, нали? Сега ви моля да размислите, преди да ми отговорите.

Но Ленърд Воул отговори веднага:

– Работата с делата на мис Френч беше свършено честна и открита. – Действах в неин интерес, според способностите си, и всеки, който надникне там, ще го установи.

– Благодаря – каза мистър Мейхърн. – Много ме облекчихте. Поздравявам ви. Накарахте ме да повярвам, че сте твърде умен, за да ме лъжете по този толкова важен въпрос.

– Разбира се – възкликна Воул, – най-силният ми коз е липсата на мотив. Ако допуснем, че съм поддържал приятелство с богатата стара дама с надеждата да получи пари от нея, така разбрах същността на думите ви преди малко, нали нейната смърт би осуетила всичките ми надежди?

Адвокатът го изгледа продължително. После бавно повтори неволната си привичка с пенснето. И докато не го сложи отново здраво на мястото му, не продължи.

– Мистър Воул, знаете ли, че мис Френч е оставила завещание, според което вие сте главният наследник?

– Какво? – Задържаният скочи на крака. Объркването му бе явно и непринудено. – Боже мой! Какво говорите? Оставила е парите си на мен?

Мистър Мейхърн бавно поклати глава. Воул се отпусна пак на стола и обхвана главата си с ръце.

– Правите се, че не знаете нищо за това завещание?

– Да се правя? Няма за какво да се правя. Нищо не знам за това.

– Какво ще кажете, ако ви съобща, че прислужничката, Дженит Макензи, се кълне, че вие сте знаели. Според думите ѝ господарката ѝ открито ѝ е казала, че се е съветвала с вас по този въпрос и ви е съобщила намеренията си.

– Какво да кажа? Тя лъже! Не, отивам твърде далеч. Дженит е възрастна жена. Тя беше вярно куче на господарката си и не ме обичаше. Ревнуваше ме и ме подозираше. Навярно мис Френч ѝ е доверила намеренията си и Дженит или не е разбрала думите ѝ, или вътрешно е била убедена, че аз съм склонил старата дама да го направи. Предполагам, тя

самата си е повярвала, че мис Френч наистина ѝ го е казала.

– Не смятате ли, че тя дотолкова не ви обича, че нарочно лъже по този въпрос?

Ленърд Воул изглеждаше възмутен и поразен.

– Не, разбира се, защо ще лъже?

– Не знам – отвърна мистър Мейхърн замислено. – Но тя е много ожесточена срещу вас.

Нещастният млад мъж простена отново.

– Започвам да разбирам – промърмори той. – Това е чудовищно. Принудил съм я, това ще кажат, накарал съм я да направи завещание, според което оставя парите си на мен, тогава отивам в дома ѝ през нощта, а там няма никого, намират я на следващия ден... о, боже, това е ужасно!

– Грешите, ако мислите, че в къщата не е имало никой – започна мистър Мейхърн. – Дженит, както си спомняте, е трябвало да излезе вечерта. Така и направила, но около девет и половина се върнала да вземе кройката за ръкав на блуза, която обещала на своя приятелка. Влязла през задната врата, качила се горе, взела кройката и отново слязла долу. Чула гласове в дневната и макар да не разбрала какво се говори, е готова да се закълне, че това били гласовете на мис Френч и някакъв мъж.

– В девет и половина – повтори Ленърд Воул. – В девет и половина... – Той скочи. – Спасен съм, спасен...

– Какво искате да кажете с това „спасен“? – извика мистър Мейхърн учудено.

– В девет и половина си бях в къщи! Жена ми може да го потвърди. Напуснах мис Френч в девет без пет. В къщи пристигнах около девет и двамайсет. Жена ми ме чакаше. Ох, слава богу! И да бъде благословена кройката за ръкав на Дженит Макензи.

В изблика си на чувства той не забеляза, че мрачното изражение не слизаше от лицето на адвоката. Думите му обаче с един удар го свалиха на земята.

– Кой тогава според вас е убил мис Френч?

– Как кой? Крадец, разбира се, както се смяташе в началото. Помните, че прозорецът беше разбит. Тя бе убита със силен удар с лост и той бе намерен на пода до тялото. Липсваха и някои неща. Ако не бяха нелепите подозрения и омразата на Дженит към мен, полицията никога нямаше да се отклони от върнатата следа.

– Това не е съвсем сигурно, мистър Воул – започна адвокатът. – Липсващите предмети са просто дреболии без стойност, взети за

заблуда. А следите по прозореца не са никак убедителни. Освен това разсъдете сам. Твърдите, че в девет и половина не сте били вече в дома ѝ. Кой тогава е бил мъжът, с когото Дженит е чула мис Френч да разговаря в дневната? Тя едва ли би водила любезен разговор с някой крадец.

– Не – промълви Воул. – Не... – Той изглеждаше объркан и обезкуражен. – Но във всеки случай – допълни той с ново оживление – това ме измъква. Имам алиби. Трябва да се срещнете с Ромен, жена ми, незабавно.

– Непременно – неохотно се съгласи и адвокатът. – Щях да съм се срещнал вече с мисиз Воул, ако тя не отсъствуваше по време на арестуването ви. Веднага изпратих телеграма до Шотландия и разбрах, че тя ще се прибере тази вечер. Имам намерение да я посетя, щом излезна отгук.

Воул кимна, а по лицето му се разля израз на голямо задоволство.

– Да, Ромен ще ви каже. Боже мой! Каква щастлива случайност!

– Извинете ме, мистър Воул, но вие много ли обичате жена си?

– Разбира се.

– А тя вас?

– Ромен е предана съпруга. Тя би направила всичко на този свят за мен.

Той говореше с ентузиазъм, но сърцето на адвоката леко се сви – показанията на предана съпруга, – ще им повярват ли?

– Никой друг ли не ви видя да се връщате в девет и двадесет? Прислужничката например?

– Нямаме прислужничка.

– Не срещнахте ли някого по улицата, като се прибирахте?

– Никой, когото да познавам. Част от пътя изминах с автобус. Кондукторът може да си спомни.

Мистър Мейхърн поклати глава със съмнение.

– Няма ли някой, който да потвърди показанията на жена ви?

– Не. Но смятате ли, че ще е необходимо?

– Предполагам, че не. Предполагам – припряно отвърна мистър Мейхърн. – А сега има само още едно нещо. Знаеше ли мис Френч, че сте женен?

– О, да.

– И въпреки това никога не заведохте жена си да я посети. Защо?

За първи път отговорът на Ленърд Воул бе неуверен и колеблив:

– Ами... не знам.

– Дженит Макензи твърди, че господарката ѝ ви смятала за ерген,

възнамерявала в бъдеще да се омъжи за вас.

Воул се засмя.

– Глупости! Разликата между нас е четиридесет години.

– Това се е случвало – заяви сухо адвокатът. – Фактът остава. Значи, жена ви никога не се е срещала с мис Френч?

– Не... – последва притеснен отговор.

– Ще си позволя да ви кажа, че не разбирам поведението ви в случая.

Воул се изчерви, поколеба се и чак тогава заговори:

– Ще ви изповядам всичко. Бях притеснен материално, както знаете. Надявах се, че мис Френч може да ми даде малко пари назаем. Тя ме обичаше, но ни най-малко не се интересуваше от неволите на едно младо семейство. Още в началото разбрах, че тя допуска, че жена ми и аз не се разбираме и живеем разделени. Мистър Мейхърн, имах нужда от пари заради Ромен. Не казах нищо и оставих старата дама да си мисли, каквото си иска. Говореше, че съм бил неин осиновен син. Никога не е ставало въпрос за брак. Дженит просто си го е измислила.

– Това ли е всичко?

– Да, това е всичко.

Дали нямаше сянка на колебание в думите му? Или на адвокатата така му се стори. Той стана и протегна ръка.

– Довиждане, мистър Воул. – Мейхърн се взря в измъченото младо лице и заговори с внезапен порив: – Вярвам в невинността ви независимо от многото факти срещу вас. Надявам се да я докажа и напълно да ви оправдая.

Воул му се усмихна в отговор.

– Ще видите, че алибито ми е наред – ведро му каза той.

И отново той не забеляза, че другият не му отговори.

– Всичко зависи твърде много от показанията на Дженит Макензи – забеляза мистър Мейхърн. – Тя ви мрази. Поне това е ясно.

– Едва ли може да ме мрази – възрази младият мъж.

Адвокатът поклати глава на излизане. „А сега към мисиз Воул“, си каза той. Така, както се очертаваха нещата, те действително будеха тревога.

Семейство Воул живееше в малка, занемарена къща до Педингтън грийн. Натам се отправи мистър Мейхърн.

В отговор на позвъняването му на вратата се появи едра, неугледна жена, очевидно приходяща чистачка.

– Мисиз Воул? Върна ли се вече?

– Прибра се преди час. Ама не знам дали ще ви приеме.

– Ако ѝ занесете визитната ми картичка – тихо отговори мистър Мейхърн, – сигурен съм, че ще го направи.

Жената го погледна със съмнение, обърса ръка в престилката си и взе картичката. После затвори вратата под носа му и го остави във на стълбите.

След няколко минути обаче се върна, леко променила държането си.

– Влезте, моля.

Тя го въведе в малка гостна. Мистър Мейхърн тъкмо разглеждаше някаква рисунка, закачена на стената, когато изведнъж трепна, виждайки една висока жена, с бледо лице, която бе влязла така тихо, че той не бе чул.

– Мистър Мейхърн? Вие сте адвокат на моя съпруг, нали? Оттам ли идвате? Моля, седнете.

Чак когато заговори, той разбра, че е чужденка. Като я разгледа поотблизо, видя високите скули, наситения синьочерен цвят на косата и едно много леко движение с ръцете, което не беше присъщо на англичаните. Тя беше странна, много спокойна жена. Толкова спокойна, че караше човек да се чувства неудобно. От самото начало мистър Мейхърн разбра, че се намира пред нещо, което му е непонятно.

– Е, скъпа мисиз Воул – започна той, – не бива да се предавате...

Той спря. Беше съвършено ясно, че Ромен Воул няма никакво намерение да се предава. Тя бе изключително спокойна и сдържана.

– Бихте ли ми разказали? – помоли тя. – Трябва всичко да знам – и най-лошото. – Поколеба се и с по-тих глас, като странно наблягаше, което бе необяснимо за адвоката, повтори: – Искам да знам и най-лошото.

Мистър Мейхърн разказа за срещата си с Ленърд Воул. Тя внимателно слушаше, като от време на време кимваше с глава.

– Разбирам – започна тя, щом той свърши. – Той иска от мен да потвърдя, че онази вечер се е прибрал в девет и двадесет?

– Нима той не си дойде по това време? – остро попита мистър Мейхърн.

– Работата не е там – отговори тя хладно. – Ако аз потвърдя, това ще го оправдае ли? Ще ми повярват ли?

Мистър Мейхърн бе поразен. Тя бе стигнала до същността на нещата толкова бързо!

– Ето какво искам да знам – заяви тя. – Достатъчно ли ще е? Може ли някой друг да потвърди показанията ми?

В държането ѝ имаше съдържано нетърпение, което го накара да почувствува необяснимо неудобство.

– Засега няма друг – неохотно каза той.

– Разбирам – отвърна Ромен Воул.

За минута-две тя седя напълно неподвижна. Лека усмивка заигра по устните ѝ. Тревогата на адвокатата се засилваше.

– Мисиз Воул... – започна той – знам какво чувствате...

– Така ли? – обади се тя. – Учудвам се.

– При тези обстоятелства...

– При тези обстоятелства имам намерение да действам сама.

Той я погледна смутено.

– Но, скъпа мисиз Воул, вие сте развълнувана. Щом сте така предана на мъжа си...

– Моля?

Остротата в гласа ѝ го накара да се сепне. Той повтори разколебано:

– Вие сте така предана на съпруга си...

Ромен Воул кимна бавно, а от устните ѝ не слизаше все същата усмивка.

– Той ли ви каза, че съм му предана? – тихо попита тя. – О, да! Разбирам, че е той. Колко глупави са мъжете! Глупави, глупави, глупави!

Тя внезапно се изправи. Цялото напрежение, което адвокатът бе усетил в атмосферата; сега бе концентрирано в гласа ѝ.

– Мразя го, казвам ви! Мразя го! Мразя го! Мразя го! Бих искала да го видя как увисва на въжето!

Адвокатът се ужаси от нея и от затаената омраза в погледа ѝ.

Тя пристъпи една крачка към него и продължи яростно:

– А може би ще го видя обесен. Ако ви кажа, че онази нощ не се прибра в девет и двацет, а в десет и двацет? Пред вас е твърдял, че нищо не е знаел за парите, които ще получи, нали? А ако ви кажа, че той знаеше и разчиташе на тях и извърши убийство, за да ги получи? Ако ви кажа, че като се върна онази нощ, той ми призна какво е направил? И че имаше кръв по самото му? Тогава? Ако се изправя в съда и кажа всички тези неща?

Очите ѝ като че го предизвикваха. С усилие той прикри нарастващото си възмущение и се опита да заговори със спокоен тон.

– Никой не може да иска от вас да дадете показания срещу съпруга си...

– Той не ми е съпруг!

Отговорът дойде така бързо, че той помисли, че не я е разбрал.

– Моля? Аз...

– Той не ми е съпруг.

Настана такава тишина, че игла да паднеше, щеше да се чуе.

– Бях актриса във Виена. Съпругът ми е жив, но е в лудница. Ето защо не можехме да се оженим. И сега съм доволна, че не можахме. – Тя тръсна глава пренебрежително.

– Бих искал да ми кажете едно-нещо – започна мистър Мейхърн. Той се стараше да изглежда както винаги хладен и спокоен. – Защо сте така ожесточена срещу Ленърд Воул?

Като поклати глава, тя леко се усмихна.

– Да, искате да знаете. Но няма да ви кажа. Ще запазя тайната си.

Мистър Мейхърн се изкашля сухо и стана.

– Изглежда, няма смисъл да продължаваме този разговор – забеляза той. – Ще ви се обадя, след като вляза във връзка с клиента си.

Тя още повече се доближи до него, като не отделяше чудесните си черни очи от неговите.

– Кажете ми, но честно – започна тя, – като идвахте насам, вярвахте ли, че е невинен?

– Вярвах – отвърна мистър Мейхърн.

– Бедният човечец – изсмя се тя.

– И все още вярвам – заключи адвокатът. – Лека нощ, госпожо.

Той напусна стаята, отнасяйки в паметта си учуденото ѝ изражение. „Това е дяволска работа“ – каза си мистър Мейхърн, като крачеше по улицата.

Необикновена е цялата тази история. Удивителна жена. Много опасна. Жените са самият дявол, когато ти забиват ножа.

Какво да се прави? Този нещастен млад човек няма и къс твърда земя, на която да стъпи. Разбира се, възможно е и да е извършил престъплението. „Не – помисли си Мейхърн, – не, има твърде много доказателства срещу него. Не вярвам на тази жена. Тя измисля цялата история. Но никога няма да я изнесе в съда.“

Щеше му се да е по-убеден в последното.

Процедурата в полицейския съд бе кратка и драматична. Главните свидетели на обвинението бяха: Дженит Макензи, прислужничка на убитата, и Ромен Хайлгер, австрийска поданица, любовница на задържания.

Мистър Мейхърн седеше в залата и слушаше изобличаващия разказ на последната. Тя се основаваше на нещата, за които бе споменала в

разговора им.

Подсъдимият поддържаше показанията си и бе предаден на съда.

Мистър Мейхърн не знаеше какво да прави. Делото срещу Ленърд Воул беше неизказано безизходно. Дори прочутият старши адвокат, който бе нает да води защитата, нямаше много надежда.

– Ако можем да оборим показанията на тази австрийка, вероятно ще постигнем нещо – каза той неуверено. – Но работата е лоша.

Мистър Мейхърн бе съсредоточил усилията си в една посока. Ако приемеше, че Ленърд Воул говори истината и е напуснал дома на убитата в девет часа, кой е бил мъжът, когото Дженит Макензи е чула да говори с мис Френч в девет и половина?

Единственият лъч светлина можеше да дойде от някакъв непрокопсан племенник, който преди години с подмилквания и заплахи бе измъквал пари от леля си. Дженит Макензи, както адвокатът подразбра, винаги бе имала слабост към този младеж и не бе преставала да отстоява неговите права пред господарката си.

Възможно бе този племенник да е бил с мис Френч, след като Ленърд Воул е излезнал, още повече, че не бе намерен в нито едно от старите му свърталища.

Издирванията на адвокатата във всички останали посоки бяха безрезултатни. Никой не бе видял Ленърд Воул да влиза в дома си или да напуска къщата на мис Френч. Никой не бе видял някой друг да влиза или излиза от дома на Криклуд. Всички запитвания бяха безполезни.

В навечерието на процеса мистър Мейхърн получи писмо, което отправя мисълта му в съвсем друго направление.

То пристигна с пощата в шест часа. Неграмотни драсканици, написани на обикновена хартия, пъхната в мръсен плик, с накриво залепена марка.

„Драги мистър,

Дето си адвокат на онуй приятелче. Ако искаш да спиаш онази вапцана чужда уличница, дето толкоз лъже, ела тази вечер на Шоуз рентс 16 в Степни. Ще ти струва две стотачки. Питай за мисиз Могсън.“

Адвокатът четеше и препрочиташе това странно писмо. Би могло, разбира се, да бъде номер, но колкото премисляше, все повече се убеждаваше, че е истинско, а също и че то е единствената надежда на подсъдимия. Показанията на Ромен Хайлгер го проваляха напълно, а

насоката, която защитата смяташе да поддържа – че на показанията на жена, която по общо признание води неморален живот, не може да се вярва, – беше крайно несигурна.

Мистър Мейхърн се реши. Негов дълг бе да спаси клиента си на всяка цена. Трябваше да отиде на Шоуз рентс.

Не беше лесно да намери къщата, порутена сграда в миришещ на лошо бедняшки квартал. Когато попита за мисиз Могсън, изпратиха го в една стая на третия етаж.

При второто почукване отвътре се чуха провлечени стъпки, след малко вратата предпазливо се откряна и една приведена фигура надникна през процепа.

Изведнъж жената, защото това бе жена, се изкиска и отвори по широко вратата.

– А, това си ти, миличък – рече тя с хриплив глас. – Няма никой с теб, нали? Не ми ли играеш номер? Е, добре. Можеш да влезеш, влез.

Адвокатът неохотно прекрачи прага и влезе в малка мръсна стая, осветена от мъждееща петромаксова лампа. В единия ъгъл имаше неоправено легло, проста чамова маса и два разнебитени стола. Едва сега мистър Мейхърн можа да разгледа обитателката на това противно жилище. Тя бе жена на средна възраст, прегърбена, с невчесана и сивяла коса, а лицето и бе полузакрито от шал. Като забеляза, че той я разглежда, тя отново се закикса със същия странен, беззвучен смях.

– Чудиш се защо крия красотата си ли, миличък? Хи, хи, хи. Страхуваш се да не те прелъстя ли? Но ще видиш, ще видиш.

Тя дръпна назад шала и адвокатът неволно отстъпи при вида на безформеното алено петно. Жената отново върза шала си.

– Значи, не искаш да ме целунеш, а, миличък? Хи, хи, не се учудвам. А някога бях хубаво момиче. И то не беше толкова отдавна, колкото си мислиш. Сярна киселина, миличък, сярната киселина свърши тази работа.

Тя го заля с истински поток от отвратителни псувни, който мистър Мейхърн напразно се опитваше да спре. Най-накрая тя млъкна, но ръцете ѝ не преставаха нервно да се свиват и отпусчат.

– Хайде стига – забеляза остро адвокатът. – Дойдох тук, защото имам основание да вярвам, че можете да ми дадете сведения, които ще оправят клиента ми, Ленърд Воул. Така ли е?

Очите ѝ проблеснаха злокобно.

– А парите, миличък? – изхриптя тя. – Двеста лири, ако си спомняш.

– Ваш дълг е да дадете показания и може да ви повикат да го направите.

– Няма да го бъде, миличък. Аз съм стара жена и нищо не знам. Но ти ще ми дадеш двеста и може би ще ти помогна с това-онова. Разбра ли?

– С какво например?

– Какво ще кажеш за едно писмо? Писмо от нея. Няма значение как съм го взела. То си е моя работа. Но си искам моите двеста лири.

Мистър Мейхърн я погледна хладно и каза решително:

– Ще ви дам десет лири и нищо повече. И то само ако писмото е такова, за каквото го представяте.

– Десет лири? – изписка тя яростно.

– Двайсет, и това е последната ми дума.

Той стана като че си тръгва. После, наблюдавайки я внимателно, извади портфейла си и преброи двадесет и една лири в банкноти.

– Виждате, че това е всичко, което имам в мен. Можете да ги вземете или не.

Но той вече знаеше, че при вида на парите тя няма да издържи. Жената яростно изруга в безсилието си, но накрая се предаде. Отиде до леглото и измъкна нещо изпод парцаливия дюшек.

– Дръж, господ да те убие! – изръмжа тя. – Най-горното е това, което ти трябва.

Тя му хвърли връзка писма, а мистър Мейхъри ги развърза и както си му беше обичаят, спокойно и подробно ги разгледа. Жената напрегнато го наблюдаваше, без да може да разбере нищо от невъзмутимата му физиономия.

Той изчете всяко писмо, след което се върна на най-горното, и повторно го прочете. После внимателно завърза цялата връзка.

Това бяха любовни писма, писани от Ромен Хайлгер, а мъжът, до когото бяха адресирани, не бе Ленърд Воул. Най-горното писмо носеше датата на ареста на последния.

– Не те излъгах, миличък, нали? – изхленчи жената. – Това писмо ще й види сметката, а?

Мистър Мейхърн сложи писмата в джоба си и попита:

– Как се добрахте до тази кореспонденция?

– Няма да кажа – ухили се тя. – Но знам и още нещо. Чух в съда какво каза тази никаквица. Открих къде е била в десет и дваайсет, времето, в което тя каза, че е била в къщи. Попитай в киното на Лайън роуд. Ще си спомнят – толкова хубава и стройна – проклета да е!

– Кой е мъжът? – попита мистър Мейхърн. – Споменава са само малкото му име.

Гласът ѝ стана груб и плътен, а ръцете ѝ се свиха в юмрук и се отпуснаха. Накрая вдигна едната ръка към лицето си.

– Той е мъжът, който ми направи това. Преди години. Тя ми го отне – момиче и половина беше тя тогава. А когато тръгнах подире му и отидох да си го върна, той хвърли онова проклето нещо по мен! И тя се смееше, проклетницата! От години ѝ имам зъб. Преследвах я, шпионирах я. А сега ми падна. Ще си получи заслуженото, нали, господин адвокат? Ще си изпати, нали?

– Вероятно ще я осъдят за лъжесвидетелство – тихо отговори мистър Мейхърн.

– Да я затворят, това искам. Нали ще го направите? Къде са ми парите? Къде са хубавите парички?

Без да отрони дума, мистър Мейхърн остави парите на масата. После, като си пое дъх, се обърна и излезе от бедняшката стая. Хвърляйки последен поглед назад, видя старата жена да се навежда над парите.

Без да губи време, той лесно намери киното на Лайън роуд, показва снимката на Ромен Хайлгер на портиера, който веднага я позна. През въпросната вечер бе дошла малко след десет с някакъв мъж. Не бе обърнал особено внимание на кавалера, но си спомняше дамата, която го бе попитала за филма. Стояли вътре около час – до края на прожекцията.

Мистър Мейхърн бе удовлетворен. Показанията на Ромен Хайлгер бяха изтъкани от лъжи от началото до края. Бе ги съчинила, тласкана от горещата си омраза. Адвокатът се чудеше дали щеше някога да разбере какво стои зад тази ненавист. Какво ли ѝ бе сторил Ленърд Воул? Той като че онемя, когато адвокатът му разказа за нейното държане. Енергично бе заявил, че това не може да е вярно; и все пак на мистър Мейхърн му се бе сторило, че след първоначалната му изненада протестите му не бяха така искрени.

Воул знаеше. Мейхърн бе сигурен в това. Знаеше, но нямаше намерение да разкрива истината. Тайната между двамата остана неразбулена. Мистър Мейхърн се питаше дали някой ден ще я научи.

Адвокатът погледна часовника си. Късно беше, но не биваше да се губи време. Повика такси и даде адреса.

– Сър Чарлз трябва да научи всичко това веднага – измърмори си той и се качи.

Процесът срещу Ленърд Воул, обвинен в убийството на Емили Френч, събуди широк интерес. Преди всичко заподозреният бе млад и

хубав, освен това бе обвинен в необикновено подло престъпление, а личността на главния свидетел на обвинението, Ромен Хайлгер, допринесе за още по-големия интерес. Нейни снимки се бяха появили в много вестници, придружени с измислени истории за произхода и живота ѝ.

Заседанието на съда започна доста спокойно. Първо бяха изнесени някои формални сведения. След това бе призвана Дженит Макензи. Тя повтори в основни линии това, което бе заявила и преди. Защитникът обаче успя чрез кръстосан разпит да я накара да влезе в противоречие със собствените си думи по отношение на връзката между Ленърд Воул и мис Френч; той изтъкна факта, че макар същата вечер свидетелката да бе чула в дневната мъжки глас, с нищо не може да се докаже, че именно Воул е бил там, и успя да внуши на присъстващите, че в основата на по-голяма част от показанията ѝ лежат ревност и неприязън.

Призован бе и вторият свидетел.

– Името ви е Ромен Хайлгер?

– Да.

– Поданство – австрийско?

– Да.

– През последните три години сте живели с обвиняемия и сте се представяли за негова съпруга?

За миг очите на Ромен Хайлгер се срещнаха с тези на мъжа на скамейката. На лицето ѝ се четеше странно и неразгадаемо изражение.

– Да.

Започнаха въпросите. Дума по дума изобличаващите факти излизаха наяве. Въпросната вечер обвиняемият взел със себе си лост. Прибрал се в десет и двадесет и ѝ признал, че е убил старицата. Изцапаните с кръв ръкавели изгорил в кухненската печка. Със заплахи и закани я принудил да мълчи.

Докато тя говореше, слабата симпатия към подсъдимия, която цареше в залата, се обърна срещу него. Той седеше с наведена глава и унило изражение, сякаш знаеше, че е обречен.

Трябва да отбележим, че адвокатът на Ромен правеше опити да обуздае ненавистта ѝ. Той като че предпочиташе тя да е позбепристрастна.

Защитникът се изправи, огромен и внушителен.

Той заяви, че разказаното от нея е зловна измислица от началото до края, че тя дори не е била у дома си по това време, че има връзка с друг мъж и цели, според него, да изпрати на смърт Воул за престъпление, което той не е извършил.

Ромен отрече тези твърдения с пълно безочие.

Тогава настъпи неочакваната развръзка, показването на писмото. То бе прочетено сред гробната тишина, настанала в залата.

„Макс, любими,

Орисниците предадоха съдбата му в наши ръце. Арестуван е за убийство, да, за убийство на възрастна жена. Ленърд Воул, който не може да убие и муха! Най-накрая ще му отмъстя. Бедното момче! Ще кажа, че се е прибрал окървавен, че той сам ми е признал. Ще го кача на бесилката, Макс, и увисвайки, ще знае, че Ромен го е изпратила на смърт. И тогава ще сме щастливи, любими! Най-после щастливи!“

В залата имаше специалисти, готови да заявят под клетва, че почеркът е на Ромен Хайлгер, но това не бе необходимо. Още при появата на писмото Ромен не издържа и всичко си призна. Бе съчинила цялата история, за да го съсипе.

Провалът на Ромен Хайлгер бе провал на обвинението. Сър Чарлз разпита свидетелите си, самият обвиняем застана на свидетелското място и разказа всичко смело и открито, несмушаван от кръстосания разпит.

Обвинението направи опит да се окопоти, но без голям успех. Заключение на съдията не бе напълно в полза на обвиняемия, но реакцията вече бе налице и на съдебните заседатели не бе нужно много време, за да обмислят решението си.

– Считаме обвиняемия за невинен.

Ленърд Воул бе свободен!

Дребничкият мистър Мейхърн забързано стана. Трябваше да поздрави клиента си.

Улови се, че усилено бърше пенснето си, и веднага престана. Жена му предната вечер му бе обърнала внимание, че това му става навик. Странно нещо са това навичките. Човек никога не знае, че ги има.

Интересно дело, много интересно. И тази жена, Ромей Хайлгер, също.

Той все още бе под въздействието на необикновената личност на Ромен. В къщата на Педингтън тя му се бе сторила тиха, бледа жена, а в съдебната зала бе запламтяла като тропическо цвете сред спокойната обстановка.

Ако затвореше очи, щеше да я види – висока, енергична,

прелестното ѝ тяло леко приведено напред, а дясната ѝ ръка през цялото време се свива и отпуска несъзнателно.

Странно нещо са това навиците. Това движение с ръката трябва да ѝ е навик. Съвсем неотдавна бе видял и някой друг да прави същото. Но кой ли? Съвсем наскоро...

Когато си спомни, дъхът му секна от удивление. Жената на Шоуз ренте...

Главата му се завъртя. Не е възможно. Не, не е възможно... Все пак Ромен Хайлгер бе актриса.

Старши адвокатът се приближи зад него и го потупа по рамото.

– Поздравихте ли вече нашия човек? На косъм се измъкна. Елате да го видим.

Но дребният адвокат се освободи от ръката му.

Единственото нещо, което искаше, бе да се срещне лице в лице с Ромен Хайлгер.

Известно време след това той я видя на друго място.

– Значи, се досетихте – каза тя, когато той сподели с нея всичко, което мислеше. – Лицето? О, това никак не бе трудно, а и светлината на петромаксовата лампа бе твърде слаба, за да разберете, че е грим.

– Но защо, защо...

– Защо действах самостоятелно ли? – Тя леко се усмихна, очевидно си спомни последния път, когато бе казала същите думи.

– Толкова сложна комедия!

– Приятелю... трябваше да го спася. Показания на предана нему жена нямаше да са достатъчни, вие сам намекнахте пред мен за това. Психиката на тълпата ми е позната отчасти. Ако показанията ми бяха изтръгнати от мен като признание което да ме изобличи в очите на закона, веднага щеше да се създаде благоприятно за обвиняемия настроение.

– А връзката с писмата?

– Само едно, решаващото, можеше да изглежда като... как му казвате вие – нагласена работа.

– А Макс?

– Никога не е съществувал, приятелю.

– Продължавам да мисля – забеляза малко тъжно мистър Мейхърн, – че можехме да го спасим и по... е, по легалния път.

– Не смеех да рискувам. Разбирате ли, вие смятахте, че е невинен.

– Вие също, нали? Да, разбирам ви – съгласи се мистър Мейхърн.

– Скъпи мистър Мейхърн – обърна се Ромен, – нищо не разбирате. аз знаех, че не е невинен.

КРАЙ

© 1933 Агата Кристи
© 1979 Теодора Давидова, превод от английски

Agatha Christie
The Witness for the Prosecution, 1933

Сканиране и разпознаване: Борис Борисов, 2008
Редакция: nqgolova, 2008

Публикация

Агата Кристи. Свидетел на обвинението. Разкази
Английска. Първо издание
Народна култура, София, 1979

Превела от английски Теодора Давидова
Редактор Красимира Тодорова
Художник Иван Газдов
Художник-редактор Ясен Васев
Тех. редактор Олга Стоянова
Коректори Людмила Стефанова Петя Калевска

Литературна група IV. Код 04 9536623311/5714-43-79
Дадена за набор 3.1.1979 г. Подписана за печат март 1979 г. Излязла от печат април
1979 г. Формат 70×100/32. Печатни коли 16,75. Издателски коли 10,85. Цена 2,20 лв.

ДИ „Народна култура“, София
ДП „Атанас Стратиев“, Хасково

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/8249>]